

Til:	Programrådet i sosiologi
Fra:	Undervisningsansvarlig
Sakstype:	Diskusjonssak
Møtedato:	25. august 2015
Notatdato:	20. august 2015
Saksbehandler:	Bethina Strandberg-Jensen

Sak 26/15: Resultater fra ekstern evaluering av studieprogrammene i sosiologi

Våren 2015 ble det gjennomført en periodisk evaluering av årsenheten, bachelorprogrammet og masterprogrammet i sosiologi. Komiteen besto av Karen Christensen (Instituttleder, Sosiologisk institutt, UiB), Adrian Farner Rogne (masterstudent, ISS), Lars-Erik Becken (Sosiolog og daglig leder av PROBA Samfunnsanalyse) og Bjørn Stensaker (komiteens administrator, Professor - Institutt for pedagogikk, UiO).

I forkant av evalueringen hadde Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi utarbeidet en egevaluering som ga komiteen sentral bakgrunnsinformasjon om studieprogrammene, deres innretning og resultater. I tillegg fikk komiteen også tilsendt en del statistikk og studentevalueringer. Komiteen hadde den 12. juni 2015 møter med utdanningsledelsen, studiekonsulenter, lærere og utvalgte studenter (ikke årsenheten) ved nevnte studieprogrammer. Komiteens evalueringsrapport ligger vedlagt. På stabsseminaret om undervisning som skal holdes den 15. september, vil vi drøfte videre hvordan rådene eventuelt kan følges opp videre. Vi oppfordrer programrådet til å gi innspill til hvilke anbefalinger som er viktigst, og som vi kan ha som hovedfokus på stabsseminaret.

Her følger en oppsummering av komiteens anbefalinger.

Årsenheten i sosiologi:

- Komiteen mener at instituttet med fordel kan øke antall plasser på årsenheten noe.

Bachelorprogrammet:

- Komiteen råder instituttet til å begynne en prosess for å vurdere om – og eventuelt hvordan – studentenes læring i bachelorprogrammet kan styrkes.

- Komiteen oppfordrer instituttet til å se nærmere på om innholdet i dagens bachelorprogram kommuniseres tydelig nok ut til potensielle studenter. Komiteen kunne ønske seg en noe større bredde i studieprogrammet både på hjemmesider og i emner det undervises i, slik at sosiologi kunne appellere til det store mangfoldet i dagens studentmasse. Det gjelder emner som organisasjon og ledelse, innovasjon, informasjon-/velferdsteknologi, media/kommunikasjon, helse mv. Det å «åpne opp» feltet mener komiteen vil kunne bidra til å synliggjøre at også det private næringslivet kan ha nytte av sosiologer.
- Komiteen mener at vektlegging av emner ut over de «tradisjonelle» kan øke den potensielle studentmassen. Komiteen ser heller ikke bort ifra at et samarbeid med andre institutter om konkrete emner kan støtte opp om en slik retning. Valg av (nye) emner må sees i lys av hvilke lærekrefter som er på ISS, og hvilke fag som undervises på andre institutter ved UiO.
- Komiteen anbefaler instituttet å vurdere hvordan programrådet kan suppleres av et felles forum som skal bidra til et tett integrert program, også for å motvirke at emneansvarlige driver sine emner uten å arbeide tett nok sammen med andre relevante emneansvarlige (som deres emne bør ses i sammenheng med). En annen mulighet er å utvikle programrådet i en retning som sikrer at det kan utvikles strategier for større integrasjon.
- Det mangler en god sosiologisk grunnbok for SOS1000. I dag fungerer dette som et kurs som gir mange smakebiter på hva som finnes av forskning ved instituttet, men kanskje uten å presentere dette helhetlig. Dermed mener komiteen at kurset lett kan fremstå som fragmentert. Instituttet har vært inne på tanken om å utvikle en norsk grunnbok i flere år, men uten at dette har gitt resultater. Komiteen mener derfor at instituttet bør endelig avklare om det dette er en oppgave for det nasjonale fagråd å ta videre, alternativt at det tas inn en engelskspråklig grunnbok.
- Komiteen nevner også skrivetrening som er et mulig tiltak for integrasjon. Ved en del utenlandske læresteder brukes tiltak som «writing across the curriculum» bevisst som

et tiltak som kan skape helhet og sammenheng i studiene, og som også kan bidra til en kollegial styrking av fellesansvaret for studieprogrammet.

- Flere interessante initiativ har blitt tatt for å fornye undervisnings- og læringsformene på enkelte emner. Dette ser ut til å ha blitt tatt godt imot av studentene, og komiteen mener her er det viktig at instituttet som sådan klarer å forankre disse initiativene mer organisatorisk og fortsetter å støtte ansatte som ønsker å prøve ut nye metoder i undervisningen.
- Det er komiteens inntrykk at det i liten grad er lagt opp til muntlige fremføringer og samarbeid mellom studentene i programmet. Både evne til å samarbeide og evne til å presentere faglig stoff muntlig er viktige egenskaper både i academia og i arbeidslivet for øvrig, og komiteen mener derfor at instituttet med fordel kan legge opp til mer av dette i programmet, for eksempel i seminarundervisningen.
- I mange av emnene blir innleveringsoppgaver vurdert som godkjent/ikke godkjent. Komiteen mener at en mer utfyllende tilbakemelding fra sensor/seminarleder kan gi større utbytte av skrivetreningen, ettersom studentene da kan få tilbakemelding på hvilke deler av oppgaven som er sterke eller svake. Andre tilnærminger er å gi karakter på innleveringer, som enten teller i totalkarakteren, tentamen eller som et «anslag» om hvilke karakter oppgaven ville fått hvis det var eksamen, og der man også har kommentarer på styrker og svakheter som studentene kan dra nytte av i egen læring.
- Instituttet bør vurdere om antallet seminarøkter på emner som i dag har få seminarer bør økes, slik at seminarene i større grad kan brukes til å gjennomgå og diskutere temaene på forelesningene. Instituttet kan også vurdere om ikke seminarundervisningen på alle emner bør være obligatorisk.
- Komiteen anbefaler at seminarledere får tett oppfølging og arenaer for å diskutere utfordringer seg imellom og å koordinere opplegget med de emneansvarlige. God koordinering mellom forelesninger og seminarer er viktige for helhet og sammenheng i undervisningen. Studentene bør få beskjed på innføringsemnet hvordan seminarene

er tenkt å fungere, hva som forventes av studentene, og hvilke teknikker de kan bruke for å få mer utbytte av seminarundervisningen.

- Komiteen mener at god sosial og faglig integrering er en viktig faktor for å hindre frafall. Inntrykket er at bachelorstudentene ikke alltid er godt integrert i *fagmiljøet*, og komiteen ser at dette kan ha sammenheng med at mye vekt legges på individuelt arbeid og mindre på arbeid i grupper. Planer om å forbedre seminarene er relevante tiltak som komiteen støtter.
- Instituttet jobber for tiden med en rekke initiativ som er tenkt å bidra til å vise fagets relevans, deriblant jobbskygging, eksempelbruk fra ulike deler av samfunnslivet, planer om mer praksisrettede BA oppgaver m.m. For å utvikle dette videre kan kanskje en mulighet være å koordinere initiativene slik at studentene lettere kan orientere seg om de muligheter som finnes. I dette koordineringsarbeidet kan man eventuelt også bruke idéene om to spor på BA-graden (et med to teoriemner, ett med et teoriemne og ett ekstra spesialiseringsemne).
- Komiteens oppfatning er at metodeundervisningen på programmet er god, og at det er viktig at det gjøres et kontinuerlig arbeid for å forbedre den, både for å gi studentene konkrete kunnskaper som er nyttige i arbeidslivet og for å sikre at programmet holder tritt med metodeutviklingen som foregår. Komiteen mener at det synes å være mye endringsvilje ved instituttet; denne bør kunne utnyttes til å styrke faget i en retning som får det til å fremstå som relevant for flere enn de som satser på en forskningskarriere.

4. Masterprogrammet

- Komiteen mener at dersom en ønsker å heve nivået til studentene som begynner på masterprogrammet, kan dette lettest gjøres ved å heve nivået på bachelorprogrammet slik at studentene lærer mer og/eller stramme inn karaktersettingspraksisen på bachelorprogrammet slik at det blir vanskeligere å kvalifisere til opptak på masterprogrammet. Samtidig hevdet flere av studentene komiteen snakket med at det

faglige nivået ved sosiologi i Oslo var høyere enn ved andre steder som tilbyr sosiologi i Norge. Instituttet bør utnytte dette til å profilere sosiologistudiene i Oslo.

- Uteksaminerte studenter kan være viktige ambassadører for faget, og systematisk alumniarbeid kan med fordel også utnyttes i rekrutteringssammenheng.
- Utviklingen av velferdsstaten og de omstillinger som samfunnet står ovenfor de nærmeste årene gir et stort behov for samfunnsvitenskapelig kompetanse. Departement, ytre etater, kommuner og interesseorganisasjoner er både storforbrukere og innkjøpere av kartlegginger, utredninger og evalueringer, og dette bør kunne utnyttes profileringsmessig. Komiteen anbefaler at ISS i større grad tar opp i seg overnevnte samfunnsutvikling i profileringen av faget.
- Begreper som effekter, kausalitet, evidensbasert kunnskap, merverdi/addisjonalitet, samfunnsøkonomisk analyse, innovasjon, eksperiment/kontrollerte forsøk o.l. benyttes oftere og oftere i både offentlig og privat virksomhet. Her vil sosiologer kunne bidra med sin kritiske, analytiske og metodiske kompetanse i betydelig større grad enn de gjør i dag. Komiteen anbefaler derfor en større bredde i profileringen av sosiologi som fag enn det vi ser i dag. Dette kan bety at instituttet fremover også bør vurdere å gå i dialog med andre institutter på SV fakultetet for om mulig å utvikle nye emner på masternivå, som også kan være attraktive og kombineres med masterprogrammer på andre institutter. SV fakultet bør trolig ha en rolle når det gjelder utviklingen av slike instituttovergripende satsinger.
- Komiteen vil oppfordre instituttet til å vurdere om det er mest hensiktsmessig med en 60 poengs masteroppgave eller om en mindre masteroppgave og flere enkeltemner (herunder metodefordypning) kan være et alternativ. Dette kunne også bidra til å løse det «stress» enkelte studenter opplever på første året av masterprogrammet. Her er det ikke minst mulig å tenke seg at studentene kunne velge mellom ulike typer masteroppgaver, avhengig av hvilke faglige og yrkesmessige ambisjoner de har. I etterkant av Kvalitetsreformen synes studentgrunnet å ha endret seg noe ved sosiologi, og instituttet bør kanskje reflektere over om dagens programdesign og profiler er i overensstemmelse med studentpopulasjonen. En sterkere differensiering av

omfanget på masteroppgaver vil muligens også kunne redusere studentenes fullføringstid.

- Komiteen foreslår at man kan legge opp til at studentene første år kun skal ta ett metodeemne – fortrinnsvis det de forventer er relevant for masteroppgaven, i stedet for to metodeemner første år. Tanken er at de da lærer nok til å håndtere egen datainnsamling og analyse. Gjenstående metodeemne kan da tas siste året – parallelt med masteroppgaven. Etter det komiteen forstår, er det også i dag en del studenter som ender opp med en slik løsning fordi de ikke fullfører alle seks moduler det første året.
- Metodologikurset har et godt faglig fundament i utredningen fra både metode- og teorikomiteén, fordi det skal binde sammen teori og empiri på MA-graden. Problemet ser imidlertid ut til å være at idéen er vanskeligere å bringe inn i en god form undervisningsmessig. Dette kan med fordel drøftes sammen med eventuelle endringer på MA-oppgaven.
- Det bør rettes mer oppmerksomhet til opplæring av seminarledere og formidles tydelige forventninger til deltakende studenter. I tillegg må seminarvirksomheten koordineres tydelig med de emneansvarlige. Det handler kanskje bare om å innføre noen rutiner for at emneansvarlig og seminarledere møtes og legger planer sammen, samt mer uformelt har tett kontakt om hvordan arbeidet i seminargruppene utvikler seg.
- Komiteen ser det som en fordel om forskningen som foregår på instituttet i større grad trekkes inn i undervisningen. Komiteen anbefaler også at det gjøres tydeligere for studentene hvilke forskningsprosjekter som pågår til enhver tid og hvilke prosjekter det er mulig å knytte seg til i arbeidet med masteroppgavene.
- Komiteen sitter med et inntrykk av at en del studenter ønsker seg en større bredde av masteroppgavetemaer å velge fra, f.eks. innen helsesosiologi og mediesosiologi. Komiteen ser at instituttet har en stor fordel av å kunne trekke veksler på det store antallet sosiologimiljøer som befinner seg i Oslo-området, og ser dette som en mulighet som instituttet kan utnytte i større grad enn i dag, blant annet ved å formidle

kontakt mellom studenter og potensielle veiledere. Dette kan styrke forskningen på dagsaktuelle og relevante problemstillinger og samtidig gi studentene flere relevante jobbmuligheter i etterkant.

- For å sikre relevansen til masterstudiet bør metodeundervisningen ses på som et særlig viktig element. Komiteen er derfor positiv til de tiltak som er innført om større metodefordypning slik det i dag tilbys på masterprogrammet i statsvitenskap. Dette vil gi metodeinteresserte studenter mulighet til å lære seg mer metode, noe de vil kunne ha nytte av både i forskning og i arbeidslivet for øvrig.
- Sosiologien har mye å by på med tanke på kunnskap om evalueringsmetodikk, men her kan sosiologien også ha interne konkurrenter ved SV-fakultetet. Statsvitenskap har f.eks. på masternivå følgende emne «STV4452B - Evaluering: Teorier, metoder, erfaring». Det å sikre sosiologer like god forståelse og kunnskap om slike utviklingstrekk (som i f.eks. statsvitenskap) tror komiteen vil gjøre studiet mer relevant; både for studenter og arbeidsgivere. Instituttet kan i samarbeid med eksterne sosiologimiljøer i Osloområdet utvikle et kurstilbud som muligens vil kunne styrke relevansen ytterligere.
- Komiteen anbefaler ISS å i større grad ha kontakt med eksterne sosiologiske miljøer som kan gi en tettere kopling til arbeidslivet (eksempelvis det organisasjonssosiologiske nettverket, Norsk Evalueringsforening og ulike interesseorganisasjoner); enten for å gi studenter muligheter til å få input fra miljøer utenfor academia og/eller legge bedre til rette for masteroppgaver som kan inngå i «ordinære» prosjekter.